

Sveicam 100. jubilejā!

Aija Socka

Šodien, 22.martā, mūsu novadniece, kādreizējā Balvu pilsētas izpilddomnieces priekšsēdētāja (1957 – 1961) Zelma Šulce svin savu 100. dzimšanas dienu!

“Katra diena ir kā krāsains dzīpars, kas mūža gājumu padara līdzīgu raibam cimdu pārim vai raibai sienas segai. Tu vari pētīt šos raibos rakstus gan katru atsevišķi no tuvuma, gan visus kopā no attāluma un vari brīnīties un nenobrīnīties, cik daudz tajos atziņu un dzīves gudrības. Tādēļ vien ir vērts dzīvot un justies laimīgam,” savā grāmatā “Dzīves raibumi” savulaik rakstījusi jubilāre.

Zelmas kundze ir bagāta – izaudzinātas meitas Blāzma un Liesma, mīlēti un lutināti septiņi mazbērni – Vilnis, Ints, Klāvs un Māra, Lauris, Artūrs un Maksis, kā arī gūti prieka brīži par 13 mazmazbērniem un nu jau arī diviem mazmazmazbērniem tālajā Losandželosā!

Pašlaik gaviļniece dzīvo Liepājā pie vecākās meitas Blāzmas, Liepājas puses izcilā mūzikas dzīves organizatora, maestro Valda Vikmaņa iekoptajā “Vērbeļnieku” saimniecībā. Šo gadu laikā, kā atklāj vecākās meitas Blāzmas vedekla Evita, viņas vīramāte un Zelma radījušas vairāk nekā 700 priežu stumbru dekoru tamborēšanas tehnikā, kas priecē ikvienu atpūtas kompleksa “Vērbeļnieki” un vasaras kafejnīcas “Siena šķūnis” apmeklētājus. “Jubilejas svinības notiks sestdien ar dzīvu mūziku, dančiem un dažādām atrakcijām viesu namā “Vērbeļnieki”. Iepriekšējās dzimšanas dienās ir izveidojusies tradīcija: svinēšana sākas ar gaviļnieces izvizināšanu vai ar glaunu, garu limuzīnu, vai ar zirga pajūgu. Arī šogad gaidāms kāds pārsteigums. Un katru reizi jubilāri ar savām dzimsmām iepriecina Ainars Bumbieris,” par novadnieces sumināšanu stāsta Evita.

Ar mīlestību pret darbu un cilvēkiem, piedzīvojot ne mazums grūtību, aizvadīti 100 gadi, iets ganos un strādāts par vēdera tiesu, pārdzīvots Otrais pasaules karš, varas un naudas maiņa, attīstīta un vadīta Balvu pilsēta, izdotas divas grāmatas... Zelmas kundze ir arī radoša un dāsna rokdarbniece – visa saime apadīta ar zeķēm un cimdiem, tapuši iespaidīga izmēra gobelēni un paklāji. Balvu Novada muzejā goda vietā ir viņas darinātais pilsētas ģerbonis gobelēna tehnikā. Dāvinātas vilnas zeķītes arī jaundzimušajiem Rīgas Dzemdību namā, cimdi NATO Rīgas samita dalībniekiem. Baltinavā dzimušās novadnieces, kura joprojām ir enerģijas pārpilna un jau savākusi materiālu nākamajai grāmatai, adītie cimdi aizceļojuši arī uz Japānu.

“Mamma seko līdzī notikumiem valstī un Ukrainā, interesējas un apspriež aktualitātes, izsaka savu viedokli, minot piemērus no dzīves, ada, skatās televīzijas raidījumus un min sudoku mīklas. Viņa priecājas par katru cilvēku, kurš ierodas ciemos, joprojām ir sabiedriska un liela stāstītāja,” atklāj gaviļnieces meita Blāzma. Savukārt viņas vedekla Evita piebilst, ka vasarās jubilāre rušīnās dārzā un ir kaislīga makšķerniece. Citos gadalaikos vairāk laika pavada istabā, joprojām abonē un lasa laikrakstu “Vadugums”, jo informācija no dzimtas puses novadniecei ir ļoti svarīga.

***

Redakcijas kolektīvs priecējas par jubilāres aso prātu, risinot krustvārdu mīklas daudzus gadu garumā, un novēl vēl ilgi saglabāt labu veselību, možu garu, dzīvesprieku un radošumu!

***

Foto - no personīgā arhīva

Zelma Šulce. Savas grāmatas “Dzīves raibumi” (izdota 2008.gadā) ievadvārdos viņa raksta: “...Mana dzīve nav sākusies tikai ar mani un nebeigsies ar mani. Neesmu bijusi pasaulē viena, vienmēr esmu redzējusi sevi kopā ar tuviniekiem, draugiem, kolēģiem, tāpēc arī manās atmiņās būs stāstīts par visiem, kurus pazinu, kas palīdzēja vai nepalīdzēja man izdzīvot pašas dzīvi. Kas bija mani labākie draugi: cerība uz gaišāku nākotni, izturība dzīves grūtībās, neizsikstoša darba mīlestība un sirdij miļās dziesmas. Dziesmas bija tās, kas mani mierināja un glāstīja, kas deva padomu un spēku...”

Nākamajā
vadugunī

● Nākamie laikraksta numuri iznāks 26.martā un 2.aprīlī (sludinājumus 2.aprīļa laikraksta numuram lūgums iesniegt līdz 28.marta plkst. 12.00)

Paraksta līgumu par būvprojekta izstrādi

Balvu novada pašvaldība, rūpējoties par vidi un tīru ezeru, 19.martā parakstīja līgumu ar SIA “EkoStandarts tehnoloģijas” par Balvu pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu atjaunošanas būvprojekta izstrādi. Būvprojekta izstrāde ietver Balvu pilsētas kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu “Salmaņi” atjaunošanu, kas savukārt sevī ietver būvdarbu kontroltāmes sagatavošanu, būvprojekta saskaņošanu un būvprojekta iesniegšanu

Īsziņas

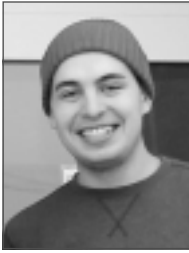

Būvniecības informācijas sistēmā, kā arī papīra formā Balvu novada pašvaldības aģentūrai “San-Tex”. Līguma izpildes termiņš ir deviņi mēneši, un līguma izpildes kopējā summa ar PVN ir 110 291,50 eiro, no kurām 88 814,00 eiro ir projektēšanas izmaksas un 21 477,50 eiro – autoruzraudzības izmaksas.

Nedēļas jautājums

Kā vērtējat pašvaldības vēlmi ekonomēt, samazinot pagastu pārvaldnieku skaitu?

Sanita Karavoičika

LAINIS PAVLOVSKIS no Viksnas: – Noteikti pašvaldība izvērtējusi ietaupījumu tieši uz darba algām, ņemot vērā arī to, ka darba apjoms darbiniekiem palielināsies, kad jāpārziņina vairāku pagastu vajadzības. Interesē arī, kas notiks ar pārvalžu ēkām, ko ierīkos tajās, vai ieguldīsies tukšu ēku apkurināšanā un uzturēšanā, vai saglabāsies kultūras dzīve. Kā apgrūtinājumu redzu saimniecības vadītāju darbu – šiem cilvēkiem strādāt attālināti būs grūti un transporta izdevumi lieli. Jācer, ka ierēķināts pietiekams finansējums un darba resurss, lai arī pagastu mazos celiņus ziemā pagūtu iztīrīt. Zinu, ka izmaiņas būs jūtamas ikvienam iedzīvotājam, bet tad jau redzēsim, cik labi pārdomāts šis apvienību risinājums ir.

ILZE SUPE no Baltinavas: – Ļoti ceru, ka, pieņemot šo lēmumu, pašvaldībai bijuši pamatoti aprēķini, kas pierāda, ka tiešām tas ļaus būtiski ietaupīt budžeta līdzekļus. Pati dzīvoju Baltinavā, mums nekas krasi nemainīsies, kā arī izmantoju attālināto iespēju saņemt pakalpojumus (caur "latvija.lv"). Pašvaldība, iespējams, ietaupīs, bet cik ekonomiski izdevīgi, piemēram, Vectilžas iedzīvotājiem būs braukt kārtot darišanas uz Baltinavu?

TATJANA BAKLAGINA no Žiguriem: – Man pašvaldībai uzticības jau sen vairs nav. Tāpat tiek pieņemti lēmumi, kādus viņi grib, un iedzīvotāju vēlmes vispār nav svarīgas. Un par kādu samazinājumu runājam? Esmu dzirdējusi, ka tie paši pārvaldnieki arī strādās, tikai citā amatā, tāpēc, domāju, nekādas dziļas ekonomijas no tā nebūs. Labāk būtu ekonomēt uz savām algām. Un vēl jautājums – kur paliks ietaupītie līdzekļi? Nekas tāpat nemainīsies. Tagad katrā pagastā ir pārvaldnieks, kurš ne vienmēr tiek galā ar savu darbu. Vai tiks galā ar četriem – tas ir jautājums.

MARUTA DOBROVOĻSKA no Lazdūkalna: – Iespējams, tas varbūt arī būtu prātīgi. Tas ir prātīgāk, nekā samazināt slodzi, piemēram, apkopējai, kurai tie paši darba pienākumi vien paliek. Tāpēc noteikti ietaupījums no šāda samazinājuma būs. Cilvēki laukos bieži iet uz pagastu, bet ziemā ne vienmēr saņem atbildes uz jautājumiem un palīdzību, ko vajadzētu. Ļoti bieži nav pieejami sociālie darbinieki, nereti viņi cilvēkam pašam liek kārtot nesaprotamos, kaut gan sociālais darbinieks tam arī domāts, lai palīdzētu. Cilvēki jau pieraduši, ka pašiem savas problēmas jārisina. Tas nav nekas jauns.

AINA RAKSTIŅA no Tilžas: – Kaut kāds ietaupījums noteikti būs. Novada iedzīvotājiem par jauno apvienību darbu pagaidām vēl pārāk maz informācijas, taču es uzskatu, ka katrā pagastā uz vietas noteikti jābūt vienam cilvēkam, pie kura vajadzības gadījumā griezties. Dzirdēju, ka šādas apvienības veido arī citviet Latvijā. Manuprāt, arī ierēdņu skaitu Latvijā vajadzētu samazināt, jo priekš tādās mazās valsts viņu mums ir daudz par daudz.

MANA NEDĒĻA

Šī nedēļa ir ļoti darbīga. Pagājušajā svētdienā visu dienu filmējām jauno folkloras kopas "Upīte" videoklipu un šo ceturtdien dāvinājām visiem savu jaunāko dziesmu "Ak, dzeive". Aktīvi notiek gatavošanās darbi Bērnu un jauniešu folkloras svētkiem, kas Upīte norisināsies jau nākamajā nedēļā – 28.martā, te arī notiks Valsts izglītības satura centra folkloras skate. Šonedēļ uzsākām jaunu piedāvājumu Upīte – biodejas sievietēm, turpmāk katru otrdienu no pulksten 18.30 gaidīsim dažāda vecuma sievietes iepazīt sevi. Pagājušajā nedēļā bija bēdīgs atgadījums manā aitu saimniecībā – atnāca vilki mazliet pamieloties, tādejā šonedēļ jāatjauno sabojātais žogs. Padomā arī vairāki projekti, kas jāizstrādā un jāiesniedz līdz Lieldienām. Piektdien ir sagādījis, ka man ir dzimšanas diena, būs jānosvin ģimenes lokā, bet Pūpolsvētdienā skatīsimies, kurš pirmais pamodīsies, tas arī būs šī gada pērējs. Šonedēļ sākās pavasaris, diena paliks arvien garāka, gaišāka, siltāka – ķeram sauli un emocijas, dāvinām tās ģimenei un draugiem!

ANDRIS SLIŠĀNS,
Nemateriālās kultūras
mantojuma centra "Upīte"
direktors

No vēstulēm

Ministrija pārkāpj panākto vienošanos ar lauksaimniekiem!

Zemkopības ministrija (ZM) 18. martā saskaņošanai iesniegusi grozījumus MK noteikumos, kas nosaka tiešo maksājumu piešķiršanas kārtību lauksaimniekiem. Noteikumu projekta anotācijā ZM norāda, ka grozījumu mērķis ir atvieglot atsevišķu tiešo maksājumu intervencu izpildes nosacījumus lauksaimniekiem un precizēt nosacījumus atbalsta saņemšanai, kas konstatēti pēc pirmā jauno platību maksājumu intervencu īstenošanas, administrēšanas un uzraudzības gada.

Iesniegtie grozījumi arī paredz apvienot 4. un 5. ekoshēmu atbalsta saņemšanai lauksaimniecībā. "Virzot iepriekšminētos grozījumus, Zemkopības ministrijas pārstāvji nav iedziļinājušies, kā tas ietekmēs visu lauksaimniecības nozari. Vēl šī gada februārī diskusiju laikā ar zemkopības ministru Armandu Krauzi vienojāmies, ka šobrīd jāstrādā pie birokrātijas mazināšanas. Protams, uzskaitot konkrētus punktus, kur nepieciešamas izmaiņas. Vairākkārt uzsvērām, – ja nepieciešams ieviest fundamentālas izmaiņas atbalsta pasākumos, tad tās jāveic ne ātrāk kā 2025. gadā. Galvenais iemesls, lai jebkuras izmaiņas būtu maksimāli pārdomātas un nesarežģītu ikdienas darba dzīvi lauksaimniekiem. Tam piekrita gan ministrs, gan pārējās iesaistītās organizācijas. Diemžēl šobrīd ministrija piedāvā likvidēt vispopulārāko ekoshēmu – par klimatam draudzīgu kūtsmēslu izmantošanu un precīzajām tehnoloģijām. Galvenais arguments – tajā esot pārāk sarežģīti mazināt birokrātiju, tāpēc vienkāršāk to likvidēt un pārdalīt naudu citur," teica J.Lazdiņš.

Piektajā ekoshēmā pieejamais atbalsts paredzēts, lai motivētu lopkopības saimniecības lietot kūtsmēslus ar tehnoloģijām, kas būtiski mazina SEG emisijas, savukārt augkopības saimniecībā izmantot precīzās tehnoloģijas. "Ņemot vērā, ka ZM šo prasību bija izvirzījusi kā vienu no prioritātēm, piešķirot atbalstu, daudzi lauksaimnieki, sevišķi mazās saimniecības, kurām šāda tehnika nebija pieejama, ir investējuši vairākus desmitus tūkstošus eiro, lai iegādātos precīzu tehniku un saņemtu atbalstu. Tagad ar vieglu rokas vēzienu šis pasākums tiek likvidēts! Man ir patiesi sāpīgi šo dzirdēt! Tā ir absolūta nerēķināšanās ar lauksaimniekiem un skaidrs vēstījums, ka ar ZM realizēto politiku nevar rēķināties," sašutis J.Lazdiņš.

ZEMNIEKU SAEIMA

Dzīvo no algas līdz algai?

Dažādu iemeslu dēļ iedzīvotāji nereti savu ikmēneša budžetu

ir spiesti plānot vai citos gadījumos veido tā, ka nākas dzīvot no vienas algas dienas līdz nākamajai. Tas, neatkarīgi no ienākumu apjoma, liek aizdomāties, kā veiksmīgāk aprēķināt savu budžetu un kontrolēt izdevumus.

Izvērtē nelielos, bet regulāros tēriņus. Tēriņus bieži iespējams ierobežot, ja regulāri izvērtē ikdienas ieradumus. Tieši nelieli un pirmajā mirklī šķietami nebūtiski izdevumi nereti visvairāk iztukšo mēneša budžetu, jo, saskaitot visus mazos tēriņus, izrādās, ka tie veido lielu daļu no ikmēneša izdevumiem. Piemēram, ja cilvēkam ir ieradums katru darba dienu iegādāties kafiju, kas maksā 2,50 eiro, tad jāņem vērā, ka gada laikā izmaksas par nopirkto ikdienas dzērienu būs ap 675 eiro. Līdzīgi var ietaupīt smēķētāji, turklāt atteikšanās no kaitīgajiem ieradumiem ne tikai uzlabos veselības stāvokli, bet arī palīdzēs gada griezumā ietaupīt ievērojamus finanšu līdzekļus.

Nosaki konkrētus mērķus. Veiksmīgu finanšu ietaupījumu primārais solis ir konkrētu mērķu noteikšana. Vienkāršākais un ērtākais veids, kā ietaupīt naudu, ir katra mēneša sākumā vai algas saņemšanas dienā veikt konkrētas naudas summas pārskaitījumu uz atsevišķu kontu, kas paredzēts kādam noteiktam mērķim, piemēram, lielākam pirkumam, ceļojumam vai kam citam, par ko jau sen sapņots. Kad šis mērķis tiks sasniegts, būs apgūtas uzkrājuma veidošanas iemaņas, turpmāk šāda darbība, visticamāk, jau kļūs par ieradumu.

Katram pašam ir iespēja izvērtēt, kuri izdevumi ir obligāti katru mēnesi, bet no kuriem ir iespējams atteikties, tādējādi ietaupot. Katrs pats arī var aprēķināt summu, kuru iespējams atvēlēt uzkrājumam, bet, ja jau iepriekš ir zināms, kādam mērķim iekrātā nauda tiks atvēlēta, ir vieglāk to novirzīt "krājkasītē" jeb krājkontā. Turklāt pēdējā laikā krājkonts ne tikai kalpo kā atsevišķs konts uzkrājumiem, bet tajā var arī saņemt procentus.

Izmanto mūsdienu tehnoloģiskās iespējas. Ikdienas tēriņu pierakstīšana un analīze daudziem var šķist vērtīga, bet arī laikietilpīga un sarežģīta process. Var izmantot gan pierakstus, gan Excel, bet var arī izmantot dažādas digitālās lietotnes, kas atvieglo ikmēneša budžeta plānošanu un var palīdzēt ērti sekot līdzi saviem tēriņiem. Eksperte iesaka izmantot speciālas lietotnes arī ikdienas tēriņu kontrolēšanai un naudas ietaupīšanai, piemēram: *Balance; Money Lover; Wallet by BudgetBakers.*

JEKATERINA ZINIČA, finanšu eksperte

Sūtiet mums vēstules arī elektroniski: vaduguns@apollo.lv

Automātiskais atbildētājs
64520961

Hallo!

"Pagājušā laikraksta numurā izlasīju par to, ka Tilžas Neatliekamā medicīniskā palīdzība ar 1.aprīli vairs nestrādās pa nakti, jo tas, redz, esot nerentabli – vidēji tikai pieci izsaukumi naktī divās diennaktīs. Ziniet, tiešām jāsāk domāt, kādā valstī mēs dzīvojam? Te vispār kādam rūp kaut kas vairāk par naudu? Gribētu pajautāt, vai NMPD dienesta vadība piekristu dzīvot Tilžā, zinot, ka te naktī nav, kas sniedz palīdzību? Diezin vai. Bet iedzīvotāji malači, pa mēnesi savāca vairāk nekā tūkstoti parakstu,

kas ir vairāk nekā iedzīvotāju visā Tilžas pagastā. Tikai skumji, ka nevienu tas neinteresē. Dod Dievs, lai tiešām vienmēr izdotos citām brigādēm uz izsaukumu naktī paspēt atbraukt laikā, kas, pēc raksta spriežot, ir visai apšaubāmi. Tas ir skaidrs kā diena, ka no kārtējām reformām, šoreiz mediķiem samazinot darba laiku, cietēji būs tikai un vienīgi iedzīvotāji," secināja zvanītāja.

"Man jāiemet akmentiņš ceļinieku dārzā. Vai tiešām viņi

nav ievērojuši, kā izskatās ceļa malas posmā Baltinava-Balvi, Baltinava-Tilža? Kādi tur krūmi apgrauzti. Vai tiešām nav iespējams sakopt, lai tie bezjēdzīgi izlauzītie un apgrauzītie krūmi būtu sakārtoti? Lai mums pašiem patīkami braukt pa ceļu, bet iebraucējiem paskatīties apkārt. Citādi izskatās, ka jāsauca pēc palīdzības. Palīdziet mums, mēs negribam tik riebīgi izskatīties ceļa malās," šādu ziņu redakcijas autoatbildētājā atstāja kāda Balvu novada iedzīvotāja.

Saruna ar deju kolektīva vadītāju

Deja – enerģijas lādiņš

Aija Socka

Nedēļas nogalē Briežuciemā deju virpulis ar koncertu "Čarka kultūras" iegriezīs deju kolektīva "Pāris" 30 gadu jubileju. Saruna par darbošanos, kas sagādā prieku sev un citiem, ar kolektīva vadītāju DIĀNU ASTREIKO.

Kādas atmiņas ir par pirmo tikšanos ar deju kolektīvu "Pāris"?

– Šo "Pāra" sastāvu pamanīju deju skatē 2022. gada pavasarī. Nodomāju, mmm... "Pārim" ir pamainījis sastāvu un arī vadītāju, jo līdz šim "Pāri" ilgu gadu vadīja Skaidrīte Pakalnīte. Šai skatei "Pāra" deju gatavoja Līga Langovska. Starp deju kolektīva "Bitit' matos" dalībniekiem. Bija patīkami skatīties viņu sniegumu. Un tad, par lielu pārsteigumu man, Briežuciema pagasta tautas nama vadītāja Zita Mežale 2022. gada vasarā uzrunāja mani ar aicinājumu vadīt "Pāri". Un tad pirmais mēģinājums, pirmā tikšanās... Viņi visi bija tik atvērti un smaidīgi, ka sajutos šajā kolektīvā uzreiz kā savējā. Pirmajā mēģinājumā iepazīstināju ar sevi, pastāstīju par savu deju pieredzi, tad viņi dalījās ar savu.

Uzreiz pieņēmt lēmumu par kolektīva vadīšanu vai arī kādu laiku apdomājāt?

– Teicu Zītai, ka man vajaga padomāt, jo Briežuciems no Balviem ir 36 km attālumā un, uzzinot samaksu par pulciņa vadīšanu (54 eiro pēc nodokļu nomaksas) un saprotot, ka lielākā tās daļa tiks patērēta degvielā, tas atturēja mani no tūlītēja lēmuma pieņemšanas. Bet Zīta bija uzstājīga, zvanija atkal un beigās pierunāja. Jāsaka paldies Balvu novada pašvaldībai, ka ir novērtējusi savus kolektīvus un vadītāji tagad saņem atbilstošu atalgojumu par savu ieguldīto darbu, jo mēs strādājam ne tikai ar kolektīvu, mēs paši apgūstam dejas, lai tās varētu uzvest deju kolektīviem.

Kā dažos teikumos raksturotu kolektīvu "Pāris"? Kas vēl, izņemot deju, vieno kolektīva dalībniekus?

– Mūsu "Pāris" ir ļoti daudzpusīgs, ar vairākām interesēm, aizraušanos. Trīs pāri pašreiz atrodas dekrēta atvaļinājumā. Četri deju kolektīvi spēlē savas lomas Baltinavas teātrī "Palādas", divi dzied Baltinavas kori, viens pāris nodarbojas ar savu uzņēmējdarbību – kokapstrādi, metālapstrādi un apdruku, viens pāris mīl ceļot, ir apbraukājuši un apskatījuši vairākas valstis. Kolektīvā ir arī zemnieki, mums ir savs robežsargs, kuram pie katras tēmas ir atbilstoša anekdote, ir savs pasākumu vadītājs un ziemas peldes cienītājs. Daudzi kolektīva dalībnieki ir muzikāli cilvēki – dzied un spēlē dažādus mūzikas instrumentus. Mums pat ir savs šoferītis, kurš vizināja Dziesmu un Deju svētkos Rīgā. Šogad mūsu pulciņam pievienojies ir arī viens skolēnu pāris. Un vēl – mūsu puiši ļoti skaisti dzied, tāpēc arī 30-gades koncerts nebūs bez dziesmas.

Daudz darba jāiegulda, lai nonāktu pie laba rezultāta? Vai deju kolektīvi uz skatuves vienmēr smaida?

– Tā kā mēs esam tik dažādi ar tik daudzām aizraušanās jomām, mums ir grūti visiem kopā kaut kur doties, grūti saskaņot datumus, lai visi ir brīvi un varētu aizbraukt pie kāda kolektīva ciemos uz koncertu. Tā mēs šajā deju sezonā esam atteikuši jau divus koncertus. Sasniedzamais rezultāts ir atkarīgs ne tikai no vadītāja, bet arī no deju kolektīviem. Ja deju kolektīviem būs vieglprātīga attieksme pret mēģinājumiem, labu rezultātu sasniegt būs grūti. Mani priecē, ka deju kolektīviem būs tie, kam dejas māksla ir ielikta šūpulī un viņi ātri apgūst deju soļus, bet arī tie, kas to nekad nav darījuši, bet mēģina un cenšas. Šogad mūsu sastāvā ir arī tādi jauni dalībnieki, un vadītāji ir prieks, kad redz katra deju kolektīva izaugsmi un sajūsmu par to, ka viņam sanāk. Kad uzsākam apgūt jaunu deju, ne vienmēr ir tā, ka viss aiziet kā pa sviestu, ir dejas, kad mācies, mokies, kaut kā neiet, pārdzīvo un tad, hops, aiziet, deju kolektīviem būs tie, kam dejas paliek skatāma. Ar smaidu ir dažādi – tas vai nu ir no dabas un deju kolektīviem pat nav jāsaprot – smaidām, vai tas kā sakta jāuzliek uz dejas laiku. Parasti kolektīvā ir viens "zelta smaidis", kurš spēš pavilkt līdz visu kolektīvu uz smaidu.

Kā aizsākās jūsu ceļš deju kolektīvā?

– Mani deju soļi sākās sākumskolā, kur sava garā auguma dēļ nevarēju dejot ar klasesbiedriem 1.–2. klāšu kolektīvā, bet tiku ielikta deju kolektīvā 3.–4. klases. Par savu pirmo deju skolotāju uzskatu Akvelīnu Jevstignjevu, pie kuras deju kolektīvu vadīju modernās dejas. Tautu dejas vidusskolas posmā mums mācīja Gundega Prancāne, tajā brīdī skolā bija arī deju stundas. Parāleli tam deju kolektīvu vadīju arī Viļakas kultūras namā pie Akvelīnas.

Deju kolektīvs "Pāris". "Jebkurš mirklis, kas pavadīts kopā ar kolektīvu, ir skaists. Mums kopā ir ļoti jauki un jautri gan mēģinājumos, gan braucot ceļā uz pasākumiem, koncertiem, skatēm, gan dejojot un atpūšoties," teic vadītāja.

Mācoties Rēzeknes Augstskolā, par savu papildspecialitāti izvēlējos deju kolektīva vadīšanu. 1998. gadā apmeklēju savus pirmos Dziesmu un Deju svētkus Viļakas KN kolektīva "Dēka" sastāvā. Mans pirmais vadītais deju kolektīvs bija Vecumu pagasta "Jampadracis", kuru sāku vadīt 2002. gadā. Vecāki man nekad nav lieguši dejot, vienmēr ir atbalstījuši jebkuru lietu, ko darīju un kas bagātināja manu iekšējo pasauli. Pašreiz vadu Briežuciema vidējās paaudzes deju kolektīvu "Pāris" un Viļakas kultūras nama jauniešu deju kolektīvu "Bitit' matos", kā arī pati deju kolektīvu Balvu Kultūras un atpūtas centra vidējās paaudzes deju kolektīvā "Nebēda".

Kur gūstat enerģiju, lai pēc darba dotos uz mēģinājumiem?

– Dejas ir mans enerģijas lādiņš. Ir grūti saņemties vakarā pēc darba doties uz mēģinājumu, bet, kad aizbrauc, mājās ierodies ar pilnu enerģijas bateriju kabatā. Deju kolektīvi uzlādē, jo visi ir uz viena viļņa. Mēs kopā smejamies, jokojam un baudām to, ko darām.

Dejošana ir darbs vai vaļasprieks? Kas ir grūtākais deju kolektīva vadīšanā?

– Dejošana ir gan darbs, gan vaļasprieks. Viennozīmīgi negribētu, lai deju kolektīva būtu vienīgais iztikas avots, tas ātri mani iztukšotu. Ja deju kolektīvu uztversu tikai kā vaļasprieku, tad zudis tā nopietnā attieksme pret lietu, ko dari. Grūtākais kolektīva vadīšanā ir tas, ka visi mēs esam tikai cilvēki ar savām slimošanām, vaļaspriekiem, nogurumu, un tad sanāk kavēt mēģinājumus, kas traucē pilnvērtīgi un pamatīgi apgūt dejas.

Kādam jābūt dejai, lai to iekļautu kolektīva repertuārā?

– Uzskatu, ka puse no dejas ir mūzika, jo skatītāji skatās ar acīm un klausās ar ausīm. Ir svarīgi, lai deju kolektīviem būtu savam kolektīvam izvēlēti sarežģītāki dejas, jo uzskatu, ka tas spēcina deju kolektīvu, ja viņš mācās ko grūtāku, saturīgāku nekā savas grupas dejas. Redzu sastāvu un domāju, – šo viņi varēs, ņemu un eksperimentēju.

Kā radās doma svētku koncertam izvēlēties nosaukumu "Čarka kultūras"? Kāds solās būt

SKAIDRĪTE PAKALNĪTE, vadījusi kolektīvu "Pāris" 25 gadus:

– Spilgtā atmiņā palikuši kolektīva pirmsākumi, kad mēģinājumi notika neapkurinātās telpās, arī koncertos bija auksti, bet cilvēki pasākumus apmeklēja kuplā skaitā. Deju kolektīvi ir apveltīti ar entuziasmu un dzīvesprieku, man viņu dēļ nekad nav nācies pārdzīvot vai kaunēties. Kolektīva dalībnieki ne tikai deju, bet arī teātri spēlēja, vadīja pasākumus, piemēram, Meteņus. Dejojām un darījām, ko varējām. Sākumā nebija viegli – daudziem bērni bija mazi, ņēma viņus līdz uz mēģinājumiem un koncertiem. Lai deju kolektīvs darbotos arī turpmāk! Novēlu visiem draudzīgumu, dzīvesprieku un deju kolektīvu!

Kolektīva vadītāja. Tajāta par nākotnes plāniem, Diāna saka, ka galvenais ir noturēties un saturēt visus kopā vēl daudzus gadus: "Lai nekādas stihijas un katastrofas nespēj apturēt latviešu deju kolektīvu un prasmī. Lai visiem manējiem un pārējiem deju kolektīviem laba veselība, spēks kājās un rokās un miers virs zemes!"

Jubilejas koncerts?

– Nosaukumu aizgūvām no pazīstamā televīzijas raidījuma "100 grami kultūras". Kāds no deju kolektīviem iemeta ideju, citi uztvēra, apspēlēja, un nosaukums klāt. Koncerts solās būt ļoti dejisks, jo bez "Pāra" piedalīsies vēl 8 deju kolektīvi (5 – sava novada, pa vienam – no Ludzas novada, Rēzeknes novada un Bauskas novada). Pārsteigums mums būs iepriekšējo "Pāra" deju kolektīvu priekšnesumi, kā īstā raidījumā būs arī reklāmas pauzes un neiztikas bez muzikāla priekšnesuma no "Pāra" dziedoņiem.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Nepalaid garām!

Čempionāts novusā

Šo sestdien kultūras centrā "Rekova" notiks Balvu novada čempionāts novusā. Sacensību sākums pulksten 11, reģistrācija – no pulksten 10.15. Turnīrs notiks pēc novusa spēles noteikumiem (apļa izspēle). Būs dalījums grupās – vīrieši un sievietes. Ja sacensībām pieteiksies daudz dalībnieku, izlozē notiks dalījums apakšgrupās. Sacensību inventāru nodrošina čempionāta organizatori (atļauts izmantot tikai personīgo kiju). Vairāk informācijas, zvanot Pēterim Vancānam uz tel.nr. 27824570.

Kausa izcīņa telpu futbolā

30.martā Viļakas vidusskolas sporta hallē notiks Viļakas pilsētas 2024.gada kausa izcīņa telpu futbolā. Sacensību sākums pulksten 11. Komandām jāpiesakās pie galvenā tiesneša Ervina Veļķera līdz 27.marta pulksten 18 (tel.nr.: 26337477; e-pasta adrese: sportacentrs@balvi.lv). Uz katru spēli komandas sastāvā var pieteikt desmit spēlētājus. Komandās drīkst spēlēt 2009.gadā dzimuši un vecāki spēlētāji.

Volejbols

Mājup pārved bronzas medaļas

Viļakas komanda. Attēlā (pirmajā rindā no labās puses): Ričards Kokorevičs, Kristers Locāns un Roberts Bukovskis. Otrajā rindā no labās puses: Martins Vrubļevskis, komandas treneris Ervins Veļķers, Roberts Melāns, Ričards Krūklis un Balvu Sporta skolas direktors vietniece mācību darbā Inese Petrova. Savukārt Baltinavas komandā par uzvarām cīnījās Oskars Kokorevičs, Deniss Zarubins, Sandis Amelčenkovs, Edvards Supe un Jānis Kārlis Boldāns.

No 13. līdz 14.martam Rīgas Volejbola skolas un Daugavpils volejbola sporta skolas zālēs notika Latvijas Jaunatnes čempionāta reģionālais finālposms volejbolā "U-12" grupas zēniem volejbolā.

Ņemot vērā pirmajā posmā izcīnītās vietas, Viļakas komandas zēni spēlēja par 1. – 12.vietu, bet Baltinavas zēni – par 13. – 20.vietu. Rezultātā baltinavieši ierindojās 13.vietā, bet viļacēni pēc divu dienu spraigām cīņām izcīnīja godalgoto 3.vietu. "Paldies zēnu komandu treneriem Ervinam Veļķeram un Līgai Langovskai, kā arī komandu atbalstītājiem – vecākiem un Balvu Sporta skolas šoferim Viktoram Beļikovam, kurš mūs nogādāja sacensību norises vietā. Lai Viļakas komandas zēniem veicas Latvijas Jaunatnes volejbola čempionāta "U-12" grupas finālposmā Rīgā, kas notiks no 6. līdz 7.aprīlim un kur komandas cīnīsies par 1. – 16.vietu. Tikmēr pārējās komandas, ņemot vērā reģionāla finālposma rezultātus, aizvadīs spēles par 17. – 40.vietu," stāsta un

panākumus turpmāk vēl Balvu Sporta skolas direktors vietniece mācību darbā Inese Petrova.

Foto - no personīgā arhīva

Uz laukuma – jaunie futbolisti

Ar panākumiem startē "Ziemas kausā"

Sākoties skolnieku brīvdienām, Latvijas Futbola federācijas Ziemeļaustrumu reģionā no 11. līdz 16.martam pirmo reizi notika futbola sacensības "Ziemas kausā", kurām dalību pieteica 33 komandas "U-9", "U-10", "U-11", "U-12" un "U-13" grupās. Zīmīgi, ka šis turnīrs, ņemot vērā Latvijas Futbola federācijas izstrādātās rekomendācijas, visās vecuma grupās tika aizvadīts pēc jaunajiem futbola formātiem.

Šajās sacensībās grupās "U-9" un "U-10", kas pagājušajā nedēļā notika piepūšamajā futbola hallē Rēzeknē, startēja arī Balvu Sporta skolas jaunie futbolisti.

14.martā laukumā devās Balvu Sporta skolas "U-9" grupas komanda. Kopumā turnīrā piedalījās astoņas jauno futbolistu vienības, kuras tika sadalītas divās apakšgrupās – pa četrām komandām katrā apakšgrupā. Balvu Sporta skolas komanda sacensībās demonstrēja labu sniegumu, kas atspoguļojās arī rezultātos. Proti, balvenieši cīņās savā apakšgrupā un pusfinālā spēles noslēdz ar pozitīviem rezultātiem. Savukārt finālā ziemēl nedaudz pietrūka veiksmes, tādēļ momentiem bagātā mačā tika piedzīvots minimāls zaudējums. Neskatoties uz to, parādītais sniegums laukumā nelika vilties nevienam un uzslavas pelnījis ikviens futbolists.

Vēl turnīrā piedalījās "Rēzekne I", "Madonas BJSS", "Rēzekne II", "Alūksnes Sporta skola", "Rēzekne III", SK "Koursova" un "Rēzekne IV" komandas. Savukārt Balvu Sporta skolas komandas sastāvā spēlēja Adrija Voiciša, Gustavs Kukulis, Artūrs Grīns, Kaspars Melnācis, Ralfs Cibulis, Marks Keiselis, Gustavs Logins, Rinalds Žugs, Daniils Zaicevs, Sandis Truhanovs, Ričards Tiltiņš, Hugo Mellenbergs, Emils Leons un Rinalds Kokorevičs.

Savukārt 16.martā "U-10" grupā Balvu puīši četrās spēlēs izcīnīja četras uzvaras, rezultātā piecu komandu konkurencē iegūstot 1.vietu un zelta medaļas. Šoreiz komandas specbalvu saņēma vārtsargs Kārlis Ertmanis, kurš turnīra gaitā, gluži tāpat kā pārējie komandas spēlētāji, demonstrēja lielisku spēli un četrās spēlēs savos sargātajos vārtos ielaida tikai divas bumbas. Balvu Sporta skolas zelta komandas sastāvā spēlēja Artis Leišavnieks, Sandis Truhanovs, Rodrigo Zalužinskis, Rinalds Kokorevičs, Patriks Ķirsons, Kristiāns Priedeslaipa, Martins Maslovskis, Hugo Mellenbergs, Jēkabs Kaļva, Kristaps Boldāns, Ralfs Cibulis, Ričards Tiltiņš, kā arī jau minētais vārtsargs Kārlis Ertmanis.

Jaunā paaudze. Abu Balvu Sporta skolas komandu, kuras nupat veiksmīgi startēja "Ziemas kausā" Rēzeknē, treneris ir Jurgis Vilciņš (attēlos). Jāpiebilst, ka Ziemeļaustrumu reģionā pirmo reizi tiks organizēts arī 11:11 pirmssezonas sagatavošanās turnīrs "Spring Cup", kas notiks Rēzeknē. Šīm sacensībām pieteikušās 13 komandas no Latgales un Vidzemes reģioniem.

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Moderns aprīkojums, kas uzlabos reaģēšanas spējas

Ugunsdzēsējiem glābējiem – jauni auto

Foto - no personīgā arhīva

Foto - no personīgā arhīva

Artūrs Ločmelis

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD) saņēmis pirmos 11 no 58 specializētajiem transportlīdzekļiem – “Scania 4x4” ugunsdzēsības autocisternas, kuras jau drīzumā dosies izsaukumos Rīgā un Rīgas reģionā. Savukārt pārējie transportlīdzekļi, kā informē VUGD, gada laikā tiks piegādāti dienesta struktūrvienībām visā Latvijā.

Ļoti būtisks papildinājums

Specializētās automašīnas nokomplektētas ar modernu ugunsdzēsības un glābšanas darbu veikšanai nepieciešamo aprīkojumu un jauno, tā dēvēto “CP28” komandu kabīni ar sešām sēdvietām. Tāpat kabīnes aprīkotas ar funkcijām, kas īpaši pielāgotas ārkārtas darbiem, tāpēc ir ergonomiskas un atbilst augstiem drošības un kvalitātes standartiem. Savukārt ekipāžas vajadzībām viegli pielāgojamais salona izkārtojums un klimata kontroles sistēma ļauj ugunsdzēsējiem glābējiem ērti sagatavoties jebkuram izbraukumam uz ugunsgrēku

dzēšanu un glābšanas darbiem.

VUGD Tehniskā dienesta pārvaldes priekšnieks ALEKSANDRS POLITIKA uzsver, ka tādejādi VUGD turpina sava autoparka atjaunošanu: “Jaunās “Scania” autocisternas ir ļoti būtisks papildinājums, kas ievērojami uzlabos Rīgas un šī gada laikā arī citu pilsētu ugunsdzēsības daļu reaģēšanas spējas. Autocisternas aprīkotas atbilstoši mūsdienu prasībām un tām ir arī apsildāmas un kondicionējamas kabīnes, kas uzlabos ugunsdzēsēju glābēju dienesta apstākļus. Esam gandarīti saņemt jaunās autocisternas un jau pēc neilga laika izmantot to sniegtās priekšrocības reālos izsaukumos.”

Turpmāko trīs gadu laikā – arī mūspusē

Savukārt VUGD Latgales reģiona pārvaldes Balvu daļas komandieris ALVIS ROMĀNS stāsta, ka turpmāko trīs gadu laikā autoparka atjaunošana plānota arī VUGD Balvu daļā, Viļakas un Tilžas posteņos. Rezultātā tiks nomainīti arī jau savu laiku sen nokalpojušie padomju “ZIL” transportlīdzekļi, kuri kā rezerves automašīnas joprojām ir uzskaitē un

nepieciešamības gadījumā gatavi doties izsaukumos. A.Romāns arī atgādināja, ka, saņemot jaunus specializētos transportlīdzekļus, ir ļoti svarīgi, lai tehnikai būtu piemērota infrastruktūra – vispirms jau attiecīga izmēra garāžas vārti, lai plānotos transportlīdzekļus varētu saņemt un fiziski izvietot ugunsdzēsēju depo telpās.

Kā zināms, pagājušā gada 25.maijā Balvu novada domes sēdē deputāti nolēma nodot bez atlīdzības īpašumā Latvijas valstij (Iekšlietu ministrijas personā) Balvu novada pašvaldībai piederošo nekustamo īpašumu 12 800 m² platībā Ezera ielā 42A, Balvos. Nekustamajā īpašumā plānots būvēt katastrofu pārvaldības centra ēku ar B kategorijas ugunsdzēsības depo un papildus telpām Valsts policijai, Valsts robežsardzei, Iekšlietu ministrijas Informācijas centram, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam. Pērn Balvu novada domes priekšsēdētājs Sergejs Maksimovs teica, – ja viss ies raiti, tad, iespējams, katastrofu pārvaldības centra būvniecība sāksies jau šogad. “Tā gan ir ļoti optimistiska prognoze,” viņš piebilda.

Lekcija par krāpniecības veidiem

Skaidro, kā pasargāt savu naudu

Aija Socka

Šonedēļ Latvijā ar vairākiem pasākumiem notiek “Finanšu prātības nedēļa 2024”. Balvu Centrālajā bibliotēkā trešdien vairāki iedzīvotāji apmeklēja lekciju “Finanšu krāpniecība”, kur mācīja atpazīt un analizēt izplatītākos krāpniecības veidus.

Lektore EVITA ARULE klātesošos iepazīstināja ar aizvadītā gada krāpšanas gadījumu statistiku četrās lielākajās Latvijas bankās, kas ir satraucoša. Proti, izkrāpto līdzekļu apmērs banku klientiem, pašiem apstiprinot maksājumu, sasniedz 11,3 miljonus eiro. Tie ir gadījumi, kas ir zināmi, bet kopumā izkrāptās summas, iespējams, ir lielākas. Novērsto krāpšanas gadījumu apmērs sasniedz 8,5 miljonus eiro. Skaidrojot, kādi ir krāpšanas veidi, lektore minēja, piemēram, viltus zvanus banku vai uzraugu vārdā; viltus izziņas un e-pastus; romantisko krāpšanu; viltus interneta veikalus u.c. Analizējot katru krāpšanas veidu sīkāk, izskanēja vairāki padomi, kā nekļūt par krāpnieku upuri. Piemēram, jābūt modram, saņemot zvanu vai e-pasta vēstuli no nepazīstama adresāta vai saziņā ar cilvēku, kurš izsaka neticami izdevīgus piedāvājumus, un jāatceras, ka citam, īpaši svešiniekam,

Foto - A.Socka

Klausītāji. Klātesošie saņēma informāciju, kas, iespējams, ikdienā ļaus pasargāt savus ienākumus no krāpniekiem. Lektore E.Arule bibliotēkas apmeklētājiem atgādināja vairākas patiesības par finansēm un skaidroja, kā sapelnīto naudu nevis pazaudēt, bet paturēt. Piemēram, interneta pirkumiem pats drošākais veids ir otra karte, kurā nav uzkrājuma.

nedrīkst izpaust savus datus. Kā sevi pasargāt? Turēt pie rokas bankas telefona numuru, lai vajadzības gadījumā var ātri piezvanīt; nekavējoties pārtraukt sarunu, ja rodas aizdomas; neatklāt bankas kartes numuru, bankas lietotājvārdu utt.; lūgt uzticamu cilvēku vai savas bankas palīdzību u.c. “Bieži

vien krāpnieki sociālajos tīklos sola lielas naudas summas, un sievietes uzķeras. Varat sarakstīties ar ārzemniekiem, mācoties angļu valodu, bet, tiklīdz nonākat līdz vārdiem – pārskaiti naudu biļetei vai citai vajadzībai, beidziet sarunu!” atgādināja lektore.

Īsumā

Tek kļavu un bērzu sulas

Foto - no personīgā arhīva

Marts šonedēļ atnesīs ne tikai astronomisko pavasari, kas sākas šo trešdien, bet arī gardas un veselīgas sulas, ko gadu gadiem ļaudis iegūst no kļavas vai bērza.

Tecināt sulas no piemājas kļavas vai bērza ir kā sava veida rituāls vairākām ģimenēm. “Sulu laikā visi ģimenē dzeram tik, cik vien var izdzert. Svaiga sula ir vislabākā. Bērzu sulas mēdzam arī ieskābēt vēlākam laikam, traukā dažreiz sulai klāt pieliek upeņu lapas. Znots Kristaps un mazdēls Deniss (attēlā) šopavasār ieurba sulas divās kļavās, pieliekot, tā teikt, koku sistēmai. Šādi urbnot, šķiet, mazāk traumē koku,” stāsta rugājiete Ieva Koškina. Sula burkā, kas noslēgta ar vāciņu, tek tīra, nekas nav jākāš, atliek vien nomainīt burku un izbaudīt veselīgo dzērienu. Sulu dzeršanas lielākā vērtība, kā uzsver speciālisti, ir organisma attīrīšana.

Desmit ielikumos "Vaduguns" lasītājiem publicēsim nozīmīgu rakstu sēriju par tēmām, kas veicina sabiedrības saliedētību, paaugstinās sabiedrības izpratni un informētību, veicinās integrāciju, mazinās diskrimināciju un vairosim toleranci. Kā, dzīvojot depresīvā reģionā, palikt garā stipriem, cīnīties ar likteņa pārbaudījumiem? Kādi bijuši lielākie izaicinājumi, ieguvumi un mācības?

Kā būtu,

Diskusija

Ja palīdzību meklē, to noteikti var atrast

Katra cilvēka dzīvē ir simtiem dažādu kārdinājumu, kas nepareizas izvēles gadījumā var novest pie neprognozējamām sekām. Diskusijā pie redakcijas "apaļā galda" kopā ar dažādu jomu speciālistiem meklēsim atbildes uz vitāli svarīgiem jautājumiem. Iedzimtība vai cilvēka izvēle? Vai ikviens ir spējīgs stāties pretī saviem dēmoniem un bailēm? Cik liela nozīme ir sabiedrības atbalstam un ieinteresētībai?

Diskusijā piedalās:

MARIJA DUĻBINSKA – Balvu Teritoriālās invalidu biedrības vadītāja;

RITA KRAVALE – Balvu novada pašvaldības policijas priekšniece

RUDĪTE ZIEMELE – balveniete, kādu laiku praktizēja kā brīvprātīgais starpnieks izlīgumos;

IVETA GARGURNE – psihoterapeite Gulbenē, Latvijas Sistēmisko un ģimenes psihoterapeitu biedrības speciāliste.

Cik daudz cilvēka dzīvē atkarīgs no dabas dotā un likteņa un cik – no paša izvēlēm?

M.DUĻBINSKA: – Bieži par to domāju. Kad bijām maziņi, mums bija ģimene, vecāki, kas atbalsta. Likās, visi esam vienādā situācijā. Kad augām lielāki, jau paši izdarījām savas izvēles. Visa dzīve veidojas no mūsu mazajām izvēlēm un tā, kam ticam. Kamēr esam jauni, liekas, ka visu varam, bet pēc tam pēkšņi nāk pārbaudījumi, veselības problēmas, sarežģītas dzīves situācijas pašam vai tuvam cilvēkam. Un katrai izvēlei vienmēr ir sekas. Mana dzīves filozofija ir saglabāt ticību Dievam, jo Dieva likumi šajā pasaulē bijuši, pirms mēs šeit atnācām, un paliks pēc mums. Mums ir izvēle – sekot tiem vai nē. Cilvēkam jāsaprot, ka viņš var brīvi rīkoties, bet tam vienmēr būs sekas. Tāpēc nedrīkst nevienam cilvēkam nosodīt, jo mēs visi šajā pasaulē mācāmies. Arī man ir pārbaudījums – smagi slimis bērniņš, arī tam ir kaut kāda sava jēga, augstākais nodoms, kuru pagaidām nesaprotu. Bet tāds noteikti ir. Citādi grūti saprast, kāpēc ir sāpes un ciešanas, kāpēc zaudējam vistuvākos un dārgākos cilvēkus. Mums jāmacās nevis darboties, bet sadarboties un sniegt atbalstu, jo

pāri visam pasaulē ir nevis manta, bet mīlestība.

R.KRAVALE: – Man patika mana kaimiņa teiciens: "Mums visiem bija vienādas starta pozīcijas, mēs visi piedzimām pliki." Šis apgalvojums varētu būt attiecināms uz katru. Protams, pie noteikuma, ja esam piedzimuši veseli.

R.ZIEMELE: – Tā jau saka, ka katrs šajā pasaulē nākam ar kādu uzdevumu. Talants ir laba lieta, bet vēl ir nepieciešams liels darbs, centība, motivācija, lai gūtu panākumus. Katra cilvēka dzīvi ietekmē kāds noteikts posms, apstākļi, stāvoklis, kādā nonākam, un izvēles, kādas izdarām.

I.GARGURNE: – Cilvēkiem vienmēr bijis aktuāls šis jautājums. Domāju, tam pastāv arī vairāki skaidrojumi. Var pieņemt to, kas vairāk atbilst katra vērtībām un pieņēmumiem par lietu kārtību dzīvē. Sistēmiskās teorijas (pārstāvu sistēmisko ģimenes psihoterapijas virzienu) saka, ka sistēma vairākās paaudzēs veido katra šī brīža dzīves situāciju, citiem vārdiem – musturi atkārtojas. Der ievērot, ka atkārtojas ne tikai "grūtie" musturi, bet arī "patīkamie". Arī pētījumi neiroloģijā pēdējā desmitgadē norāda uz šo pašu tendenci.

Kā cilvēkam, kurš nonācis grūtībās, rast spēkus kārdināli mainīt dzīves ceļu?

M.DUĻBINSKA: – Pati sev esmu sapratusi, ka, skaitot Tēvreizi, lūdzamies dot mums dienišķo maizi. Mēs prasām spēku tai vienai dienai. Un, ja tu nodzīvo šo dienu, tā jau ir tava mazā uzvara. Svarīgi nesapņot tālu uz priekšu, nedomāt par to, kas bija pagātnē, un nemēģināt domāt par to, kā būtu, ja būtu. Jādzīvo šodienai. Nodzīvoju un vakarā pateicos par šo dienu, un lūdzos, lai būtu mierīga nakts. Un no rīta celšos, man atkal būs spēks, un atkal nāks situācijas, kas būs jārisina. Jāspēr mazi soliņi, jāiet uz priekšu. Nevajag vainot citus un žēlot sevi, bet domāt, ka šajā situācijā katrs pats atbildīgs par to, kas ar viņu notiek.

R.KRAVALE: – Vispirms jau atrast iekšējo spēku, vēlēšanos un apņemšanos ko mainīt, tāpat meklēt tuvāko cilvēku – līdzgaitnieku atbalstu.

R.ZIEMELE: – Katra mazā uzvara ir jau tad, ja sev atzīstam, ka esam strupceļā vai grūtībās. Kādam būs pietiekami ar ģimenes, draugu vai domubiedru atbalstu, kāds meklēs jomas profesionāli. Bet visiem kopīgs būs vēlme kaut ko mainīt, lai uzlabotu savu dzīves kvalitāti. Vispirms tas ir darbs ar sevi – zināšanu

apgūšana un pielietošana praksē, attieksmes un uzvedības maiņa.

I.GARGURNE: – Turpinot iepriekšminēto, dzimta ir spēks. Dzimtā vienmēr atrodams īpaši spēcīgas personības, iespējams, vairākas paaudzes atpakaļ. Tas ir ne tikai ģimenes resurss (piemērs, iedvesmas avots), bet arī katra viena indivīda resurss. Racionāla sava resursu apzināšanās ir viens no soļiem, kas ved uz izmaiņām. Tāda revīzija ir pa spēkam jebkuram cilvēkam.

Nereti tie, kas nonākuši sarežģītās situācijās, notīkšo slēpj no tuvajiem, ģimenes, kolēģiem, baidoties tikt nesaprasti un atstumti... Kāpēc sabiedrība ir tik nosodoša?

M.DUĻBINSKA: – Jau 14 gadus esmu mamma īpašam bērniņam, tāpēc varu teikt, ka šajā laikā ļoti mainījies sabiedrības un pašu īpašo bērnu vecāku attieksme. Mainījies uz labo pusi. Kādreiz bērniņi mēnešiem ilgi dzīvoja speciālajās skolās, ikdienā uz ielas viņus neredzēja, vecāki arī dzīvoja savā pasaulē. Mūsdienās problēmas vairs tā neslēpj. Cilvēki gatavi atklāti runāt par tām, sagaida un arī saņem sabiedrības atbalstu. Latvijā iedzīvotāji gatavi atbalstīt viens otru, palīdzēt, ir ļoti atsaucīgi. Mēs parasti saņemam atbalstu, ja vajadzīgas dārgas zāles, nauda operācijai vai jāvāc ziedojumi rehabilitācijai bērniņam, kas ir tūkstoši eiro. Vecāki nāk pie mums, runā, meklē iespējas, un sabiedrība ļoti atbalsta. Kāds var atļauties ziedot vairāk, cits kaut vai tos pašus 1,50 eiro, cik maksā zvans labdarības pasākumā. Visvairāk ziedo ne jau tie, kuriem ir tūkstoši, bet tie, kuri var atļauties kaut nedaudz iedot no sevis. Bet vienalga rezultāts tiek sasniegts un vajadzīgā summa vienmēr savākta. Pagājušogad un šogad īpašā akcijā uzrunājām sabiedrību, kas nāca uz "Rimi" veikalu Balvos, ziedot pārtiku nevis naudu. Ziniet, ko es novēroju? Pat, ja cilvēks izteica dusmas, sakot, – tikai ne dzērājiem, viņš tāpat nopirka un nolika to paciņu. Tomēr nepagāja garām.

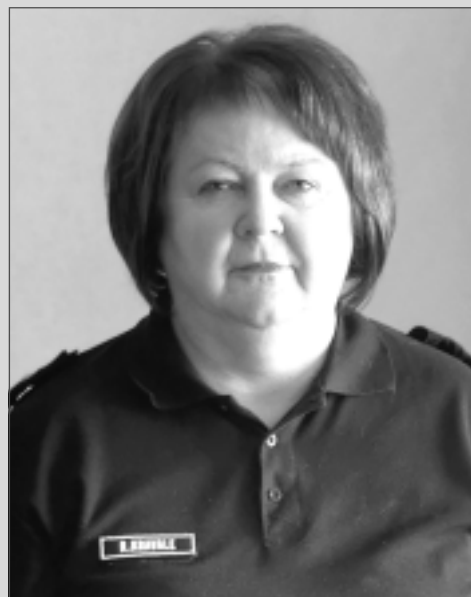
R.KRAVALE: – Teikšu īsi un konkrēti – neviens negrib būt neveiksmīnīks.

R.ZIEMELE: – Par to, ka sabiedrība ir nosodoša, var piekrist. Taču te būtu jārunā arī par sabiedrības izglītību. Par to, vai spējam būt empātiski, pieņemt un saprast atšķirīgo, sniegt atbalstu, ja lūdz. Vai spējam paši lūgt palīdzību un atbalstu? Jārunā arī par pieredzi, ar kādu esam saskārušies līdzīgās

Vai pašām nācies pieņemt grūtas izvēles un kā tas iespaidojis turpmāko dzīvi?

MARIJA DUĻBINSKA: – Ja es kaut ko esmu nolēmusi darīt, tad ķeros tam vērsim pie ragiem – eju un daru. Un tādu izvēļu ir bijis daudz. Protams, daudz ko esmu nožēlojusi. Prāvests Jānis Bārtulis reiz teica, – jebkurš var iet, paklupt un nokrist, nav neviena, kurš nav kritis. Tā arī es eju un apzinos, ka varbūt pieļāvu vienu vai otru kļūdu.

RITA KRAVALE: – Jā, ir bijuši tādi gadījumi, apsverot un izvērtējot darba iespējas, dažus ļoti labi apmaksātus darba (amatu) piedāvājumus esmu noraidījusi, jo nebiju pārliecināta, ka spēju tos pilnvērtīgi pildīt, šķita, ka trūkst zināšanu. Taču savas izvēles neesmu nožēlojusi, jo vienmēr daru darbu, kas man patīk un padodas.

RUDĪTE ZIEMELE: – Izvēles ir mūsu ikdienas sastāvdaļa. Jo vairāk trenējamies, jo pārliecinātāki esam. Katra kļūda ir pakāpiens uz augšu, ja neieslīgstam skaudībā, aizvainojumā, dusmās. Jāatceras, ka pati tumšākā stunda ir tieši pirms rītausmas!

IVETA GARGURNE: – Grūta izvēle – tas ir tāds relatīvs lielums. Ir bijis jāizvēlas. Klausu tam, ko jūtu, tas ved pa labāko iespējamo ceļu. Ja paliec uzticīgs pats sev, tad arī grūta izvēle rada gandarījumu. Dzīve ir dzīve. Tajā nav pareizo un nepareizo ceļu.

Kopā mēs varam!

Noslēgusies pārtikas paku ziedošanas akcija

Sanita Karavoičika

Lai atbalstītu trūcīgā nonākušās Latvijas ģimenes, 16.martā Pārtikas banka "Paēdušai Latvijai" un "Rimi" aicināja uz tradicionālo pārtikas paku piepildīšanas akciju, kas ar Balvu Teritoriālās invalīdu biedrības gādību jau trešo reizi notika arī Balvos. Pēc akcijas noslēguma biedrības vadītāja un viņas atbalsta komanda ir gandarīti par iznākumu, jo kopumā saziedotas 88 pārtikas pakas.

Balvu Teritoriālās invalīdu biedrības vadītāja MARIJA DUĻBINSKA stāsta, ka arī šogad atsaucība no akcijas laikā uzrunātajiem cilvēkiem bija liela un atmosfēra – pozitīva, kaut gan nekādi lieli rekordus nav uzstādīti – saziedotas 88 pārtikas pakas, līdzīgi kā pērn. "Prieks, ka bez šiem 88 labdariem pietiek arī kāda sieviete no Bērnpils pagasta un zemnieks Māris Korlašs, kuri invalīdu biedrībai ziedoja kartupeļus. Ziema iet uz beigām, bet līdz jaunai ražai vēl diezgan ilgi, turklāt cilvēkiem nemaz nav tādu labu pagrabu, kuros ilgstoši uzglabāt kartupeļus, tāpēc arī par šo dāvinājumu esam ļoti pateicīgi. Vēl patīkami pārsteidza viens vīrietis, kurš nopirka piecas pilnas kastes ar makaroniem un miežu putraimem. Viņš bija gatavs ziedot arī vairāk, bet diemžēl tas bija viss, ko Balvu "Rimi" veikālā varēja dabūt – makaroni beidzās. Tiesa gan, visu pozitīvo cilvēku vidū atradās viens, kurš jau no paša rīta bija uzvilcis, acimredzot noskatījis kādus raidījumus par politiku. Viņš paziņoja, ka pārtiku neziedos, jo mēs esot par krieviem. Nesapratām, kādas paralēles vīrietis vilka ar akcijas dalībniekiem un Putina vēlēšanām, taču vismaz uzklusējām. Pēc četrām nostrādātajām stundām varējām gandarīti nopūsties, jo rezultāts priecēja. Viens nopirka tik, cik varēja atļauties, otrs – to pašu mazumiņu, bet kopā sanāca diezgan liels atbalsts," ir gandarīta M.Duļbinka.

Pirkākie – produkti ar ilgu derīguma termiņu

Daudzi palīdzēt gribētāji akcijas rīkotājiem jautāja, kādu pārtiku labāk iegādāties. Lai par to nav jālauza galva, viņiem tika izsniegtas lapiņas, uz kurām uzrakstītie vēlamie un nevēlamie produkti. Pie nevēlamajiem pieskaitītas olas, piens, maize, ko var uzglabāt īsu laiku, tā vietā priekšroku dodot makaroniem, miltiem, putraimem, tējai, eļļai un konserviem jeb pārtikai ar ilgu derīguma termiņu. Biedrības vadītāja stāsta, ka jau sastādīts saraksts ar cilvēkiem, kuriem vispirms nepieciešams atbalsts un kuri pirmie saņems akcijā saziedoto pārtiku. Pārsvārē tie ir mūsu iedzīvotāji ar maziem invaliditātes pabalstiem vai ļoti mazām pensijām, kā arī, protams, daudz bērnu ģimenes. Labdaru saziedoto pārtiku saņems arī ģimenes, kurās ir bērni, bet vecākiem šobrīd nav darba. "Labā ziņa tā, ka šīs akcijas ietvaros plānojam braucienu uz Rīgu, kur mums būs iespēja saņemt saziedoto pārtiku no lielā "Rimi" veikala. Tas nozīmē, ka, sagaidot Lieldienas, varēsim palīdzēt

Dubults prieks. Akcijas laikā pie Balvu Teritoriālās biedrības brīvprātīgo komandas (Tereses Gruzdules, Kimas Ofčiņņikovas, Linas Čupčukas ar dēliem Danielu un Dāvidu) pienāca kāda uzņēmēja un uzdāvināja skaistus, krāsainus bērnu balonus uz kociņa. Savukārt tos brīvprātīgie atdāvināja vismazākajiem ziedotājiem, kuri piedalījās šajā pārtikas ziedošanas akcijā. "Vajadzēja redzēt, ar kādu prieku un lepnumu viņi nesa mums nodot to maisiņu. Šo mazo ziedotāju acis bija tāds nevilcēts prieks! Bet vēl lielāks tas tapa, kad viņi no mums saņēma pa krāsainam balonam. Saņemot tos, mēs sapratām, ka cītīgi jāgatavojas nākamajai akcijai, kas notiks rudenī, un jāsaprot kādas mazas pateicības dāvanijas ikvienam, kurš nepalika vienaldzīgs un piedalījās," teica biedrības vadītāja Marija Duļbinka.

vēl vairāk cilvēkiem, kuriem nepieciešams atbalsts," skaidro biedrības vadītāja.

Viņa vēlreiz pateicas ikvienam, kurš izmantoja iespēju sniegt palīdzību roku līdzcīvēkiem, kuri nonākuši trūcīgā un kuriem nepieciešams atbalsts. Piemēram, Daugavpili akcijas laikā savāktas 103 pārtikas pakas, Siguldā – 432, Jēkabpilī – 110, Ogrē – 156, Rēzeknē – 292, Dobelē – 44, Madonā – 42. "Redzot šos ciparus un salīdzinot ar pilsētu lielumu, man šķiet, ka mums bijis pietiekami labs atbalsts. Un vēl man ļoti patika, ka arī vietējie zemnieki un uzņēmēji piedāvāja savu palīdzību. Cilvēki uzticas, un mēs tiešām godprātīgi apņemamies šo pārtiku nogādāt cilvēkiem, kam nepieciešams atbalsts," apliecina biedrības vadītāja.

Palīdzību vajag daudziem

Daudzi mūspuses iedzīvotāji dzīvo trūcīgā – diemžēl tā ir realitāte. Realitāte ir arī tā, ka pie mums ir cilvēki, kuri nesaņem

pat vecuma pensiju – tās vietā viņiem izmaksā vecuma pabalstu, kas ir nedaudz mazāk kā 200 eiro mēnesī. Arī viņiem jāpalīdz. Teritoriālā invalīdu biedrība arī ikdienā rūpējas par līdzcīvēkiem, sakot, – darām mazus soliņus un palīdzam, ar ko varam. "Atbrauc ģimenīte, salasām visiem apģērbus, apavus, un mēs esam priecīgi, ka daudz kas viņiem vairs nebūs jāpērk. Šonedēļ biedrībā ar uzņēmēja Aināra Laminska gādību no Luksemburgas latviešiem saņemām vairākas kastes ar bērnu drēbītēm un rotaļlietas. Izmantojot iespēju, gribu pateikt, – ja cilvēkiem nepieciešams atbalsts, lai griežas pie mums, īpaši ģimenes ar bērniem. Nav tā, ka esam apzinājuši visa novada cilvēku vajadzības. Varbūt kādam vēl ko vajag. Nāciet, un mēs palīdzēsim, jo savas biedrības biedru bērņus, kuri ir mūsu redzeslokā, sadarbībā ar vairākām organizācijām jau būsim apgādājuši," aicina Marija Duļbinka.

Kas Jūs pamudināja piedalīties šajā akcijā?

LĪGA PEŠIKA no Balviem: – Piedalīties akcijā mani pamudināja aicinājums ziedot cilvēkiem ar invaliditāti. Mēs zinām, ka invaliditāte var būt dažāda, un ir cilvēki, kuri paši nevar aiziet uz veikalu un neko sev nopirkt. Tādiem nekā nav žēl, jo ne jau viņi vainīgi pie tā, ka ir invalīdi. Pamanīju, ka cilvēki bija atsaucīgi. Kad pa veikalu staigāju ar lapiņu, kurā sarakstīti nepieciešamie produkti, gandrīz katram trešajam rokās bija tādas pašas lapiņas. Tas nozīmē, ka viņi nav vienaldzīgi. Cilvēkiem ir jāpalīdz, jo kas cits to izdarīs, ja ne mēs paši. Es, piemēram, nekad negribētu nonākt situācijā, kad esmu bezspējīga un man neviens nevar palīdzēt. Tas ir drausmīgi. Kāds varbūt domā, ka pašam nav daudz naudas, bet nevajag jau daudz, lai palīdzētu. Dzīve ir bumerangs – tu dari labu, un tev ar labu tiks atdarīts.

SARMĪTE CUNSKA no Balviem: – Protams, šādas akcijas ir vajadzīgas, jo mēs zinām, kā cilvēki Latvijā dzīvo. Daudz bērnu ģimenes, vientuļās māmiņas, cilvēki invalīdi vai pensionāri dzīvo dažādos sociālajos apstākļos. Un, ja ir iespēja palīdzēt, tas ir jā dara. Es to ļoti pozitīvi vērtēju, tikai vēlētos, lai līdzcīvēki aktīvāk iesaistās. Varbūt paēdušam grūti saprast to, kuram nav, ko ēst, bet vismaz jā mēģina to darīt. Cik nav redzēts veikalos, ka cilvēks skaita pēdējās kapeikas un nevar atļauties bērnam nopirkt kaut ko garšīgu vai to, ko gribas. Tikpat daudzi iepērkoties skatās uz nocenotajām precēm, jo savādāk jau nevar izdzīvot. Tāpēc ir jāpalīdz, cik vien var. Un tas katram cilvēkam dod arī gandarījumu, ka kādam esi kaut nedaudz, bet palīdzējis. Tas ir ļoti svarīgi, un vienmēr esmu to atbalstījusi. Ja var, tad ir jāpalīdz. Un neaizmirstiet, ka dots devējam atdodas, un devēja prieks ir vēl lielāks nekā saņēmjēja prieks.

LIENE AKMENKALNE no Balviem: – Piedalīties akcijā mani uzrunāja brīvprātīgās darbinieces un mazais puisis Daniels, kas sagaidīja "Planētas" telpās ar atvērtām sirdīm un "Rimi" maisiņiem rokās. Cenšos atbalstīt ikvienu akciju, bet jo īpaši atbalstu cilvēkus ar veselības problēmām. Uzskatu, ka mūsu sabiedrībā ir daudz šādu cilvēku, kuri ir iesprostoti savās mājās, četrās sienās, bez iespējām pilnvērtīgi dzīvot. Ja mēs katrs noziedotu kaut nelielu summu vai pārtikas paku, bet darītu to regulāri, šiem cilvēkiem dzīve kļūtu gaišāka un priecīgāka.

Prieks dāvinātājam un saņēmjējam. Pārtikas paku ziedotāju vidū bija arī daudz bērnu un pusaudžu. Viņi visi to darīja ar prieku.

Cietušie – arī no Latvijas

Aiztur krāpniekus no viltus zvanu centra

Šķiet, tikai retais ne vien Latvijā, bet arī mūspusē nav saņēmis vai vismaz dzirdējis no līdzcilvēkiem par krāpnieku telefona zvaniem, kuri, runājot krievu valodā, piedāvā izķepuroties no finansiālām problēmām. Nupat šādi viltvārži aizturēti Ukrainā (attēlā).

Latvija apvieno spēkus ar Ukrainu

Valsts policijas Sabiedrisko attiecību nodaļas vecākā speciāliste Gita Gžibovska informē, ka Valsts policijas Kibernozieģumu apkarošanas pārvalde kopā ar Ukrainas tiesībsargājošām iestādēm atklājusi telefonkrāpšanu shēmu, ko īstenoja starptautiska organizēta noziedzīga grupa no Zaporizžas apgabala Ukrainā. Šī gada 11.martā, līdz ar organizētāju aizturēšanu, noziedznieku darbība tika pārtraukta. Cietušajiem kopumā nodarītie zaudējumi vēl tiek apzināti, jo grupa darbojās ilgstoši un apkrāpa dažādu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņus, tajā skaitā Latvijas valstspiederīgos.

Krāpnieki arvien biežāk uzdevās par ekspertiem un dažādu institūciju pārstāvjiem, piedāvājot atgūt iepriekš izkrāptus līdzekļus, ko iedzīvotāji bija zaudējuši, iesaistoties viltus investīciju platformās. Lai iegūtu iedzīvotāju uzticību, krāpnieciskā zvanu centra operatori izdomāja dažādus argumentus, piemēram, ka viņi ir tie īstie speciālisti, kuri tiešām palīdzēs atgūt naudu, ka strādā advokātu birojos un ir ar lielu pieredzi šajos jautājumos.

“Noskaidrots, ka zvanītāju rīcībā patiešām bija datubāze ar klientiem, kuri iepriekš cietuši no investīciju krāpšanām. Noziedznieki runāja krieviski un sazvānītajiem Latvijas valstspiederīgajiem prasīja samaksāt norādīto naudas summu, lai tādā veidā it kā segtu viņu pakalpojumus. Diemžēl daudzi cilvēki uzticējās šiem speciālistiem, samaksāja par pakalpojumu, bet tika apkrāpti atkārtoti. Valsts policijas Kibernozieģumu apkarošanas pārvalde izveidoja apvienotu izmeklēšanas grupu ar Ukrainas tiesībsargājošām iestādēm un intensīvas sadarbības rezultātā pārtrauca noziedzīgās grupas darbību, kas bija noorganizējusi un vadīja zvanu centra darbu. Kopumā Zaporizžas apgabalā tika veiktas 14 kratīšanas, aizturētas un apcietinātas trīs personas, bet par aizdomās turētām atzītas četras personas.

Izņem datorus, telefonus, dokumentus

Veicot kratīšanas, likumsargi izņēma zvanu centrā izmantoto tehnisko aprīkojumu, portatīvos datorus, mobilos telefonus, dokumentus, maksājumu kartes un citus priekšmetus, kas apliecina grupas dalībnieku noziedzīgo darbību. Šobrīd aktīvi tiek veiktas izmeklēšanas darbības, nolūkā identificēt visu personu loku, kas kļuvušas par cietušajiem. “Valsts policija aicina iedzīvotājus kritiski vērtēt telefonsarunas, kuru laikā zvanītājs apgalvo, ka darbojas likumīgi un var palīdzēt atgūt izkrāptos finanšu līdzekļus. Ir jāiegūst

Foto - Ukrainas Nacionālā policija

papildu informācija no citiem avotiem (vēlams, no valsts iestādes) par zvanītāja teiktā patiesumu. Vienmēr rūpīgi jāpārbauda saņemtā informācija, bet svarīgākais ir pārliecināties, vai uzņēmumam, kas piedāvā

šādu pakalpojumus, ir licence, lai strādātu Latvijas jurisdikcijā, un vai tam ir reģistrētas pārstāvniecības Latvijā,” uzsver Valsts policijas pārstāve.

G.Gžibovska arī atkārtoti atgādina, ka nevienam nedrīkst atklāt piekļuves datus banku kontiem un pēc nepazīstamas personas pieprasījuma savā datorā vai telefonā instalēt tādas programmatūras kā “AnyDesk” un “TeamViewer”. Ar šo programmu palīdzību krāpnieki parasti attālināti pieslēdzas personas bankas kontam un pārskaita naudu uz noziedzīgas grupas kontrolētiem banku kontiem.

Atgriezoties pie publicētā

Valsts valodas centra skaidrojums

Laikraksta “Vaduguns” pagājušajā numurā rakstījām par tām māju numura zīmēm un ielu nosaukuma plāksnītēm Balvu novadā, kurās joprojām bija vērojama divvalodība – latviešu un krievu valoda. Vismaz viena no tām (ipašuma adrese), kas atradās Balvos, jau demontēta.

Tikai un vienīgi valsts valodā

Publikācijas tapšanas laikā Balvu novada pašvaldībā informēja, ka par šādiem gadījumiem Valsts valodas centrā var vērsties pašvaldība, vienlaikus to aicinot darīt arī iedzīvotājiem. Tikmēr Valsts valodas centra Valodas kontroles departamenta vadītāja un centra direktora vietniece MADARA RĒĶE, atbildot uz “Vaduguns” iesūtīto vēstuli, viennozīmīgi uzsver, – pienākums nodrošināt savā administratīvajā teritorijā esošo ielu nosaukumu atbilstību Valsts valodas likumā noteiktajām prasībām un normatīvajiem aktiem vietvārdu informācijas jomā ir pašvaldībai. Tas izriet no tiesību normām. Kādas konkrēti tās ir, skaidro M.Rēķe: “Ielas nosaukums ir oficiāls vietvārds, kas veidojams un sabiedrības informēšanai paredzētajā atklātajā informācijā (ielu nosaukumu norādēs un ēku numura zīmēs) lietojams valsts valodā. Saskaņā ar Valsts valodas likuma 18.panta pirmo daļu, Latvijas Republikā vietu nosaukumi veidojami un lietojami valsts valodā. No šīs tiesību normas privātpersonai izriet aizliegums ēkas numura zīmē, līdztekus ielas nosaukumam valsts valodā, norādīt to arī svešvalodā. Tādējādi ielu nosaukumu un ēku numerācijas norādes plāksnēs ietvertajai informācijai jābūt valsts valodā un jāatbilst Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmā reģistrētajām ziņām. Adrešu reģistra darbību regulē Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums un uz tā pamata izdotie Adresācijas noteikumi.”

Pašvaldība tiesīga noteikt sodus

Valsts valodas centra pārstāve min arī Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 11.panta trešo daļu, kas paredz, ka pašvaldības dome piešķir, maina vai likvidē

nosaukumus ielām un laukumiem pilsētās un ciemos, nosaukumus vai numurus viensētām, apbūvei paredzētajām zemes vienībām un ēkām, kā arī numurus telpu grupām. Atbilstoši šī likuma 12.panta pirmajai daļai, nosaukumus administratīvajām teritorijām un to teritoriālā iedalījuma vienībām, kā arī ielām, laukumiem, viensētām un apbūvei paredzētajām zemes vienībām piešķir, maina vai apstiprina, ievērojot Valsts valodas likuma noteikumus par vietu nosaukumu veidošanu un lietošanu, kā arī ievērojot ģeogrāfiskos, vēsturiskos, sadzīves un citus apstākļus. “Savukārt Adresācijas noteikumu 8.3.apakšpunkts paredz, ka adresācijas objekta nosaukumu veido atbilstoši Valsts valodas likumā noteiktajām prasībām un normatīvajiem aktiem vietvārdu informācijas jomā. Tikmēr vietvārdu veidošanas un izmantošanas kārtība noteikta Vietvārdu informācijas noteikumos. Šo noteikumu 67.6.apakšpunkts nosaka, ka oficiālos vietvārdus atbilstoši attiecīgo jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem lieto sabiedrības informēšanai paredzētajā atklātajā informācijā. Papildus norādām, ka Pašvaldību likuma 10.panta pirmās daļas 6.punkts nosaka domes kompetenci piešķirt un mainīt nosaukumus ielām, parkiem, laukumiem un citiem publiskiem pašvaldības infrastruktūras objektiem. Tāpat atbilstoši Pašvaldību likuma 45.panta pirmās daļas 3.punktam dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus un paredzēt administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, nosakot administratīvos pārkāpumus un par tiem piemērojamos administratīvos sodus, ja likumos nav noteikts citādi, par teritoriju un būvju uzturēšanu, ciktāl tas saistīts ar sabiedrības drošību, sanitārās tīrības uzturēšanu un pilsētvides ainavas saglabāšanu. Ievērojot minēto, paskaidrojam, ka katra pašvaldība atbilstoši Pašvaldību likumā ietvertajam pilnvarojumam var noteikt kārtību, kādā pašvaldības administratīvajā teritorijā noformējamās un izvietojamās ielu un laukumu nosaukumu un nekustamo īpašumu adrešu plāksnes, kā arī administratīvo atbildību (piemērojamos administratīvos sodus un to apmēru) par šādu noteikumu pārkāpumiem. Tātad no minētajām tiesību normām izriet, ka pašvaldība ir tā, kurai ir pienākums nodrošināt savā

Foto - Vaduguns arhīvs

Ari krieviski.

Pagājušajā nedēļā fotografēta Partizānu ielas plāksne Kupravā.

administratīvajā teritorijā esošo ielu nosaukumu atbilstību Valsts valodas likumā noteiktajām prasībām un normatīvajiem aktiem vietvārdu informācijas jomā,” uzsver Valsts valodas centra.

Informē policija

Divu auto sadursme

17.martā 1971.gadā dzimis vīrietis Bērzkalnes pagastā, vadot automašīnu “Opel Antara”, neizpildīja ceļa zīmes “Dodiet ceļu!” prasību, kā rezultātā notika sadursme ar automašīnu “Saab”, kuru vadīja 1970.gadā dzimusi sieviete. Transportlīdzekļa “Opel Antara” vadītājs pēc ceļu satiksmes negadījuma tika nogādāts medicīnas iestādē. Uzsākts administratīvais process.

Informē ugunsdzēsēji

Deg kūla

15.martā Lazdukalna pagastā dega sausā zāle 100 m² platībā.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Seminārs

Labā ideja jāprot realizēt

13.martā Balvu muižas konferenču zālē, seminārā “Pilsoniskā aktīvismā formas un instrumenti”, “Demokrātijas akadēmijas” speciālistes, iesaistot klātesošos praktiskās nodarbībās, ierādīja, ar kādām metodēm un līdzekļiem var panākt savas idejas realizēšanu vietējās kopienas interesēs. Klātesošie uzzināja, kāda loma pilsoniskajai līdzdalībai ir tieši mazās kopienās.

Dienvidlatgales NVO atbalsta centra, kas ir viens no projekta “Demokrātijas Akadēmija” partneriem, pārstāve OKSANA SOROKINA atklāja, ka “Demokrātijas akadēmija” izveidota nevalstisko organizāciju atbalstam visos Latvijas reģionos, lai motivētu iedzīvotājus vairāk iesaistīties savas kopienas attīstībā: “Šobrīd pieejami dažādi fondi, pašvaldībās izstrādāti dažādi atbalsta instrumenti, taņī skaitā izveidotas iedzīvotāju konsultatīvās padomes, kas arī ir viens no līdzdalības instrumentiem. Jau otro gadu mēs stāstām par šiem instrumentiem, motivējot nevalstisko sektoru līdzdarboties, jo nevienam nav noslēpums, ka tieši nevalstiskās organizācijas ir vietējo kopienu dzinējspēks. Tieši nevalstiskās organizācijas zina, kas konkrētā pašvaldībā ir vajadzīgs. Stāstām, kāpēc jābūt pilsoniski aktīviem, kā arī par pilsoniskās līdzdalības instrumentiem.”

Liek izvīrīt konkrētus mērķus

Biedrības “Eiropas kustība Latvijā” ģenerālsēkretāre LIENE VALDMANE, kura ir “Demokrātijas akadēmijas” satura līdzveidotāja, uzsvēra, ka šādās nodarbībās aicināti piedalīties ne tikai nevalstiskā sektora pārstāvji, bet visi iedzīvotāji visos Latvijas reģionos: “Demokrātijas akadēmijas galvenā ideja bija savest kopā valsts, pašvaldību darbiniekus, nevalstisko sektoru un indivīdus, kuri līdz šim nav darbojušies nevalstiskajās organizācijās, lai viņi labāk spētu izprast viens otru un kopā mācītos. Mums ir izdevies panākt, ka lietas darām kopā, nevis nemitīgi vainojam citus par bezdarbību.” L.Valdmane atgādināja, ka demokrācija sākas ar demokrātiju sevī, pēc tam demokrātiju savā ģimenē, bet pēc tam tuvākajā kopienā.

Lai iedvesmotu ar savu piemēru, par biedrības “Ziemeļlatgales partnerība” darbību un sasniegumiem pastāstīja “Demokrātijas akadēmijas” vēstnese Ieva Leišavniece. Prezentējot biedrības viena gada veikumu, Ieva atklāja, kādas “Demokrātijas Akadēmijā” apgūtas metodes izmanto biedrības mērķu sasniegšanā.

Uzsākot semināra nodarbību, L.Valdmane klātesošos uzreiz iesaistīja praktisku uzdevumu veikšanā: “Lai gan par demokrātiju runājam nu jau vairākus gadu desmitus, joprojām neesam kļuvuši daudz demokrātiskāki. Tādēļ šodien sāksim ar viena konkrēta mērķa izvīrēšanu, kas personīgi jums ir svarīgs, un mēģināsim saprast, kā to realizēt.” Apmājuši, ko vēlētos uzlabot savā dzīvesvietā, klātesošie nosauca vairākas idejas, piemēram, skatu torņa un pastaigu takas gar ezeru nepieciešamība Balvos, vēlme labiekārtot Briēzuciema pagasta teritoriju, vēlēšanās, lai sabiedrība nenosoda bijušos ieslodzītus, bet gan palīdz viņiem iekļauties sabiedrībā, lai nevalstiskajā sektorā darbotos vairāk jauniešu, lai Balvos ir moderna amatniecības darbnīca, lai uzlabojas atkritumu šķīrošana un daudzas citas idejas. Savukārt semināra otrajā daļā ar lektores palīdzību, pielietojot jaunapgūtās metodes, dalībnieki centās izstrādāt šo ideju realizēšanas plānu.

Esam kļuvuši vizuālāki

Pirms uzsākt izvīrēto vēlmju realizācijas plāna izstrādāšanu, L.Valdmane ieskicēja mūsdienu cilvēka portretu, paskaidrojot, kā esam mainījušies tehnoloģiju iespaidā: “Mainījies informācijas uztveres veids un informācijas daudzums, tādēļ mainījies arī cilvēks. Esam kļuvuši daudz vizuālāki, jo dominē vizuāli vēstījumi. Vairs nelasām garus, sarežģītus tekstus, bet šķīrstām tikai bildītes. Ja gribat, lai kāds vispār par jūsu ideju sāk domāt, prezentācijā ir jāizmanto bildes, nevis gari teksti. Turklāt bildēm jābūt pēc iespējas emocionālākām, jo esam notrulinājušies, tādēļ strādā tikai milzīgi pārspīlētas emocijas.”

Otra portreta iezīme, ko uzsvēra lektore, – mūsdienu cilvēks paralēli dara vairākas lietas, nespējot ilgstoši koncen-

iesaista un liek domāt. L.Valdmane atklāja klātesošajiem konkrētus paņēmienus, kurus izmantojot, var veiksmīgāk panākt konkrētu ideju realizēšanu.

trēties uz vienu darbību. “To rada informācijas pārbagātība un pastāvīga alkas pēc aizvien jauniem impulsiem. Līdz ko nav papildus stimula, mums kļūst garlaicīgi, tādēļ ir jātrenē spēja būt šeit un tagad, spēja koncentrēties, jo tikai tad var panākt rezultātu. Tāpēc, prezentējot savu ideju citam cilvēkam, ir jāatceras, ka viņš ir tieši tikpat nespējīgs ilgi koncentrēties uz vienu lietu. Ja jūs par savu ideju nespējat izstāstīt 20 vārdos piecās sekundēs, tad jūs jau esat zaudējis savu iespēju,” skaidroja lektore.

Trešā mūsdienu cilvēka portreta iezīme ir, ka savas zināšanas veidojam nevis kā piramīdu, bet kā pankūku. Visu laiku baidoties kaut ko palaist garām, rezultātā iegūstam virspusēju, saraustītu informāciju par simts un vienu lietu, radot iespaidu, ka it kā zinām visu, bet patiesībā nezinām neko. “Nav slikti kontrolēt, kas pasaulē notiek, taču katram

ir jāatrod viena lieta, par kuru *ejam dziļumā*. Tieši tāpēc, darbojoties nevalstiskajā sektorā, ir jāatrod tēma, par ko jūs *degat*, un jārok dziļumā, jo, lai kaut ko mainītu, šī tēma jāpārzina pilnībā,” uzsvēra lektore.

Jāsola kaut kas foršs

Ceturrtā portreta iezīme – mūsdienu cilvēks nav spējīgs ilgstoši cīnīties ar kaut kādām problēmām. “Piemēram, karš Ukrainā. Pirmajā gadā bijām ļoti aktīvi, otrajā gadā tas vairs tik ļoti neinteresē. Tā ir ar visu. Masu mediji mūs iemācījuši, ka katram cilvēkam pienākas ballīte. Tikai un vienīgi ballīte.

Dzīve ir skaista, visi mūs mīl, un, ja nemīl, tad nopirksim šo lūpu krāsu, un tad tiešām mīlēs. Esam noguruši no problēmām un alkstam pēc viegluma. Tas ir jāizmanto arī ideju realizēšanā. Piemēram, jauniešiem telpā ir jānokrāso sienas. Sarīkojam picu ballīti, bet pirms tās aicinām mazliet padarboties, nokrāsojot sienas. Jaunieši atnāks. Nevis sakām, ka, risinot šo problēmu, mēs dienu no dienas strādāsim, krāsosim sienas, un, ja mums paveiksies, tad tur notiks vēl kaut kas. Tad neatnāks neviens. Jāmācās savu problēmu pavērst tā, lai solītu kaut ko foršu un interesantu,” skaidroja lektore.

Piektais aspekts, kas raksturo mūsdienu cilvēku, ir tas, ka patiesībā esam ļoti nobijušies, nelaimīgi un vientuļi. “Daudzas problēmas, ko nerisinām, balstās bailēs, ka nespējam ietekmēt globālus procesus, ka nevaram ietekmēt – karš būs vai nebūs, nezinām, kas notiks ar klimatu rīt un parīt. Varam tikai mēģināt kaut ko izdarīt,” atgādināja L.Valdmane.

Stāsts – mūsdienu vienīgais ierocis

“Mēs dzīvojam tikai un vienīgi stāstos,” uzsvēra lektore. Ja vēlaties panākt kādas idejas realizāciju, tā jāpasniedz kā spilgts stāsts. Stāstu var izveidot pilnīgi par visu, kaut vai – kāpēc ir vai nav jāiet uz vēlēšanām. L.Valdmane uzskata, ka, informējot Latvijas iedzīvotājus, izmanto pārāk maz stāstu, bet pārāk daudz sausu statistiku, tādēļ tas nedarbojas. “Stāsts mūsdienu ir vienīgais ierocis,” pārliecināta semināra vadītāja.

L.Valdmane uzsvēra, ka jebkas, kas notiek pasaulē, ir balstīts cilvēka arhetipos: “Savulaik Junga visus cilvēkus sadalījis arhetipos, ko izmanto visās jomās. Tos izmanto mārketingā, jebkurā modes biznesā, māju dizainā, pilnīgi visur. Kāpēc? Tāpēc, ka katram arhetipam piemīt konkrētas vērtības un konkrēts izturēšanās veids. Kāpēc tas ir svarīgi? Jo jūsu idejai un stāstam ir jāsakrīt ar jūsu personīgo arhetipu, lai tam noticētu citi.” Izskaidrojot katra arhetipa būtiskākās iezīmes, lektore minēja piemērus, kā šie arhetipi tiek izmantoti mārketingā, konkrētas preces mērķējot konkrētiem arhetipiem. “Pat katrs modes zīmols – “Gucci”, “Armani”, “Vivienne Westwood” – ir mērķēts uz kādu konkrētu arhetipu. Tā ir tīra psiholoģija, kas jums katram jāsaprot, lai veidotu savu stāstu.”

Lektore uzsvēra, ka stāstam jābūt balstītam uz dažiem atslēgās vārdiem un jābūt konkrētam mērķim, ko ar savu stāstu plānojat paveikt. “Tāpat vienmēr ir jāsaprot, ar ko runāsi. Šī ir lieta, kas projektu pieteikumos visbiežāk aiziet šķērsām. Bieži vien, vērtējot projektu pieteikumus, vienkārši nesaprotu, par ko tas ir, jo tas aizpildīts ar dažādiem svešvārdiem, dažādām problēmām, viss sajaukts kopā. Piemēram, ja uzrunājat domes deputātus, tad tā, lai tas skar konkrēti viņa darbības jomu, viņa amata pienākumus,” atgādināja L.Valdmane.

Viens no lektores minētajiem stāsta veidošanas principiem – auditoriju nedrīkst stereotipizēt: “Ir jāsaprot, kurus cilvēkus konkrēti gribat uzrunāt, jo visi jaunieši, sievietes vai vīrieši nav vienādi. Ir jāzina, kuru konkrētu cilvēku grupu uzrunāsi, un tikai tad jādomā, kā šo stāstu izstāstīsiet.” L.Valdmane atgādināja, ka nereti reklāmas nestrādā, jo ir

pārāk vispārīgas, nevis uzrunā konkrētu iedzīvotāju grupu. Tāpat ir jāuzzina viss, kas par konkrēto problēmu ir stāstīts iepriekš.

Semināra pirmās daļas noslēgumā L.Valdmane atklāja stāsta veidošanas formulu: “Sākumā jāsaprot, par ko gribat stāstīt. Pēc tam jāsaprot, kas līdz šim par šo problēmu ir stāstīts, un beigās jāsavēlc kopā – kas iepriekšējos stāstos der un kas ir jāmaina. Iespējams, jūs nonāksiet līdz tam, ka iepriekšējā stāstā jāmaina tikai viena maza nianse.”

✓ **Visu laiku baidoties kaut ko palaist garām, rezultātā iegūstam virspusēju, saraustītu informāciju par simts un vienu lietu.**

✓ **Dzīve ir skaista, visi mūs mīl, un, ja nemīl, tad nopirksim šo lūpu krāsu, un tad tiešām mīlēs.**

